

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: vedoucího

Práci hodnotila: PhDr. Jaroslava Nováková, Ph.D.

Práci předložil(a): Kristýna Jirsová

Název práce: Úroveň předčtenářských dovedností versus nácvik čtení v 1. ročníku ZŠ

---

1. Cíl práce

Hlavním cílem předkládané diplomové práce bylo zkoumání vlivu předčtenářských dovedností dětí na proces osvojení si techniky čtení. Dílčím cílem práce mělo být vytvoření diagnostického materiálu, pomocí něhož by se dala získat relevantní data v terénním výzkumu.

Stanovené cíle byly víceméně splněny, ač v případě diagnostického materiálu se bohužel nejedná o plně originální test, nýbrž o testovací materiál více či méně „inspirovaný“ až převzatý.

2. Obsahové zpracování

Diplomovou práci tvoří úvod, šest kapitol, závěr a seznam zdrojů.

Úvod práce představuje výběr tématu včetně zařazení do širšího kontextu, hlavní a dílčí cíle práce či její strukturu; v náznaku jsou pak zmíněny některé použité metody a odborná literatura, jež byla zásadní při zpracování DP.

První až čtvrtá kapitola mají teoretický ráz. Nejdříve se autorka zabývá vývojem dítěte předškolního věku, přičemž se zaměřuje na vývoj motoriky, zrakové percepce, sluchové percepce, pozornosti a paměti, orientace v prostoru a čase a na vývoj řeči. Druhá kapitola řeší školní zralost a připravenost; třetí kapitola se pak vrací k vývoji dítěte a dílčí oblasti rozvoje posuzuje ve vztahu k budoucímu nácviku techniky čtení. Čtvrtá kapitola velmi stručně představuje související část RVP ZV a obecné náležitosti ŠVP; vedle toho prakticky jen heslovitě vymezuje jednotlivé etapy čtení pomocí metody analyticko-syntetické.

Teoretické části jsou srozumitelné, lze říci, že do značné míry provázané. Nicméně stále i po provedených opravách obsahují větší či menší nedostatky a nepřesnosti – např.:

- Nelze souhlasit s tvrzením, že analýza slova na slabiky se vyvíjí jen zásluhou „*nácviku rytmizování nebo prostřednictvím říkanek*“ – jednak daná věta ani nedává smysl, jednak se to nezakládá na pravdě – diplomantka zcela pomíjí fyziologický vývoj v této oblasti. (s. 11)

- Dále pokračuje vývojem analýzy slova na hlásky – a to v různých pozicích slova, aniž by tyto pozice rozlišovala u slabik. U hlásek se však jedná o vycvičené vnímání. Celý úsek je tedy popsán nepřesně, jsou to jakési nenavazující výňatky o daném tématu, místy nepravdivé.

- S. 11 až 12: v rámci sluchové pozornosti diplomantka „odbíhá“ ke sluchové paměti, či dokonce rozumovým schopnostem, ač je to pro pochopení daného úseku irelevantní a nereprezentuje to popisovanou dílčí podoblast.
- Také definice sluchové pozornosti je zavádějící – studentka do ní nepřesně zahrnuje i sluchovou diferenciaci.
- Dále sem nevhodně přiřazuje i lokalizaci zvuku. (s. 12)
- Neužívá pojem zavřená slabika, nýbrž uzavřená.
- Rým je primárně záležitost zvukové shody, nikoliv analýzy/syntézy.
- Užití nevhodných či nepřesných termínů (např. významotvorné hlásky).
- Také část o sluchové diferenciaci (s. 13, 14) se leckde nevhodně prolíná s informacemi o sluch. analýze, aniž by to bylo jakkoliv zmíněno.
- Příklad cvičení k rozvoji sluchového vnímání figury a pozadí je nevhodný a neplní potřebný účel. (s.14) Je-li převzat z odb. literatury – pak buď nevhodně, v jiném kontextu, anebo byl zařazen chybně i v originálu; pak to ale svědčí o tom, že autorka bezhlavě přejímá z literatury vše, aniž by provedla jakoukoliv revizi či srovnání s druhým odborným titulem (což je ale jediný správný postup, každou informaci by si měla ověřit, to však nedělá, podobné nejasnosti se objevují v práci na mnoha místech).
- Poslední dva odstavce podkapitoly 1.3 na s. 15 se zcela odklání od tématu, výběr aktivit je málo pochopitelný.
- Popis vývoje pozornosti a paměti (s. 15 až 20) měl mít zřejmě opačnou posloupnost, neboť autorka zakotvuje vývoj pozornosti do vývoje paměti – který však bude teprve následovat.
- Naprosto zásadní nedostatky jsou v podkapitole 1.6, která se týká řeči – např.: Křik prezentuje jako reflexní činnost na rozdíl od broukání, kde to studentka zcela pomíjí. Ve dvou měsících dítě nenapodobuje fonémy atd. (s. 23). Dále Foneticko-fonologickou rovinu nelze definovat: *Jedná se o sluchovou diferenciaci hlásek a jejich výslovnost.* (s. 25); Slova *oko, zub* vymezuje jako homonyma. (s. 25) atd.
- Třetí kapitola je v mnohém opakováním kapitoly první, což je škoda – mohla být zacílena lépe.
- Čtvrtá kapitola je nelogicky rozdělena na podkapitolu o RVP a ŠVP, přestože pod názvem kapitoly je jen motto; uměle vytvořené podkapitoly jsou již součástí hlavního názvu 4. kap., přičemž ŠVP je navíc jen v rozsahu jednoho odstavce.
- Chyby se objevují také v podkapitole 4.3 o prvopočátečním čtení – např. *Začínají chápat jejich význam ve slabikách a slovech.* Písmena ale nemají význam, patrně funkci?; Dále foném není písmeno. (s. 48) aj.
- Za nejzávažnější prohřešek považuji využití mého rukopisu, aniž by to bylo v DP uvedeno. Jedná se zejména o diagnostický materiál k hlasitému čtení – posloupnost dílčích částí, včetně analýzy projevu žáka a dále pojetí motorického čtení; nic z toho není autorskou prací diplomantky. Přestože vše převzala, nikde to neuvádí. Opakovaně jsem ji upozornila, při závěrečné konzultaci dokonce písemně, že je povinna uvést zdroj, v opačném případě se jedná o porušení autorského zákona, což je o to horší, že čerpala z rukopisů, které dosud nejsou publikovány. Za svou práci tak vydává něco, co nevytvořila. (s. 51 až 57) Jen na okraj uvádím, že argumentace studentky, proč řadí části za sebou daným způsobem je chybná, důvody k tomu jsou jiné, ale to nemůže vědět, když strukturu diagnostického materiálu nevytvořila, nýbrž převzala – bohužel bez uvedení zdroje – zcizila.
- Ani materiály k jinému testování nejsou původní – opírá se o doporučenou literaturu příliš věrně.
- Diplomantka nedodržela počet dětí 5 + 5 (dle úrovně schopností), předepsaný v zadání práce, což není sám o sobě problém, ale změnu oproti zadání práce dostatečně nevysvětlila.
- Závěr DP je málo podrobný a místy přechází k pouhému představení obsahu práce.

- Celá teoretická část se významně opírá o odbornou literaturu způsobem, který už nelze na mnohých místech nazvat jen parafrází.

Pátá a šestá kapitola tvoří praktickou část práce. Jedná se o nejzajímavější pasáž, a to podrobně zpracovaný výzkum, který prokazuje souvislosti, k nimž měla celá DP směřovat.

3. Formální úprava

Forma diplomové práce působí na první pohled odpovídajícím způsobem – nicméně obsahuje vícero nedostatků – zejména:

- Na některých místech je nevhodně započat první odstavec podkapitoly, neboť je přímo pokračováním nadpisu. V odborném funkčním stylu není možné brát nadpis jako součást první věty následujícího textu, pokud to není např. encyklopedie. (s. 14, 25 aj.)
- Některé věty, popř. odstavce adekvátně nenačínají, popř. jsou informace v nesprávném pořadí (je porušen sled: téma-réma). (s. 12 aj.)
- Volba některých výrazů není vhodná – např. vhodnější je výraz *hluk* nežli *hluky*. (s. 14)
- Nevhodné užití hovorových aj. výrazů (předložka *díky*).
- Mnohé věty jsou stylizovány velmi kostrbatě, čímž se stávají nesrozumitelné, popř. se význam posouvá jinam (např. *V důsledku tendence dospělých komentovat veškeré dění kolem dětí si děti brzy zapamatují rytmus a melodii mateřského jazyka.*) (s. 14);
- Najdeme i nadpis na konci strany. (s. 51)

4. Stručný komentář hodnotitele

Diplomantka si vybrala téma, v rámci něhož musela provést značně náročný výzkum. Přestože byl její celkový přístup k psaní práce dosti nesamostatný, samotné provedení diagnostiky v terénu a její následné zpracování bylo vcelku zdařilé. Je proto škoda, že při tvorbě diagnostického materiálu se opírala jen o doporučenou literaturu – a to tak věrně, že obměněné úlohy připomínají originál. Přestože se nedokázala vyvarovat mnohých chyb, dala by se práce směle považovat za dosti úspěšnou a hodnotit ji známkou velmi dobře. Ale vzhledem k tomu, že se studentka rozhodla „přivlastnit si“ i to, co nevytvořila – a podepsala se pod to, co nebylo dosud publikováno a není její prací, nelze hodnotit práci kladně. Ve vědecké práci jsou určité postupy nepřijatelné, a tento mezi ně rozhodně patří. Své hodnocení tak píše s maximálním sebezapřením jako nejlepší možné, i s vědomím, že studentka mou práci vydává za svou.

Při obhajobě postačí vysvětlit poslední výtku a zodpovědět následující otázku.

5. Otázky a připomínky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě

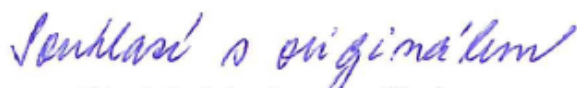
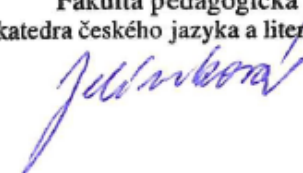
1. Která z dílčích oblastí ve vývoji dítěte má nejzásadnější vliv na proces osvojení si techniky čtení?

6. Navrhovaná známka: ještě d o b ř e

Diplomovou práci ještě doporučuji k obhajobě.

Datum: 6. 9. 2023

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

PhDr. Jaroslava Nováková, Ph.D.
KČJ FPE ZČU